

3.4 Az EGSzB helyesli az 5. cikket, amely engedélyezi a pozitív megkülönböztetést. Ez a rendelkezés azonban nem veszélyeztetheti a közszféra és a civil szervezetek által a férfiak és nők számára nyújtott létfontosságú szolgáltatásokat, mint például a hátrányos helyzetűek számára fenntartott egynemű szállásokat, illetve a családon belüli vagy egyéb erőszak áldozataul esett nők menedékhelyeit.

3.5 Az EGSzB egyetért a civil szervezetekkel való párbeszédéről szóló rendelkezéssel. Ennek a rendelkezésnek azonban

garantálnia kell a szervezett civil közösségekkel való rendszeres kapcsolattartást is.

3.6 Létfontosságú, hogy az emberek tudomást szerezhessenek és megfelelően tájékozódhassanak az irányelvről annak elfogadásakor, hogy a fogyasztók teljes mértékben ismerjék jogaikat, és hogy a termékforgalmazók és a szolgáltatók is tisztában legyenek az irányelv által megszabott köteleességeikkel.

Brüsszel, 2004. június 3.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke

Roger BRIESCH

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye a Bizottságnak az Európai Tanácshoz és az Európai Parlamenthez benyújtott közleményéről – A technológiák fejlesztése a tartós fejlődés szolgálatában; az Európai Unió akciótérve az ökoteknológiák alkalmazásának előnyben részesítéséért

(COM(2004) 38 végleges)

(2004/C 241/14)

2004. január 28-án a Bizottság határozatot hozott, hogy – az Európai Közösséget létrehozó szerződés 262-es paragrafusa rendelkezéseinek megfelelően – konzultálni fog az Európai Gazdasági és Szociális Bizottsággal a következő témában: A Bizottságnak az Európai Tanácshoz és az Európai Parlamenthez benyújtott közleménye – A technológiák fejlesztése a tartós fejlődés szolgálatában; az Európai Unió akciótérve az ökoteknológiák alkalmazásának előnyben részesítéséért (COM(2004) 38 végleges).

A mezőgazdasági, vidékfejlesztési és környezetvédelmi szakszekció, melynek feladata a Bizottság munkáinak előkészítése az adott témával kapcsolatban, 2004. május 6-án elfogadta a véleményt (előadó: Buffetaut úr).

2004. június 2-án és 3-án tartott, 409. plenáris ülésén (június 2-i tanácskozásán) az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 177 igen, 1 nem szavazat és 5 tartózkodás mellett elfogadta a következő véleményt:

1. Bevezetés

1.1 Ez a közlemény a Bizottság által elfogadott nem törvényhozói szövegek sorába tartozik, melyek egyszerre vizsgálják az adott területen már megvalósult kezdeményezéseket, valamint a jövő politikai célkitűzéseit. A Bizottság számára egyfajta általános gondolkodási keretet nyújt az ökoteknológiákról.

1.2 Belehelyezi a közleményt a tartós fejlődés érdekében kidolgozott stratégia, illetve a lisszaboni stratégia tárgy körébe, egyúttal emlékeztet arra – már ismerjük a nótát –, hogy célja az Európai Uniót „a világ legversenyképesebb és legdinamikusabb tudásalapú gazdaságává tenni, amely képes olyan tartós gazdasági növekedésre, mely a foglalkoztatottság mennyiségi és minőségi javulásával és nagyobb társadalmi kohézióval jár”.

1.3 Ez után a már-már rituális emlékeztető után azonban felmerül az igazi kérdés: vajon mik az ökoteknológiák előnyben részesítésére kidolgozott akciótérvek (ETAT) (PAET) céljai?

A Bizottság három ilyet említ:

- megszüntetni az akadályokat, hogy az ökoteknológiákban rejülő összes lehetőség kiaknázhassuk,
- mindent megtenni azért, hogy az EU fontos szerepet vállalhasson az ökoteknológiák végső kivitelezésében és gyakorlati hasznosításában,
- minden érdekeltet mozgósítani e célok megvalósítása érdekében,

mindezt annak a végső célnak az érdekében, hogy csökkentsük a természeti kincseinkre nehezedő nyomást, hogy javítsuk Európa lakosságának életminőségét, valamint, hogy ösztönözzük a gazdasági növekedést.

1.4 A Bizottság úgy véli, hogy politikai szempontból eljött a pillanat, hogy ezt az akciótérvet elindítsuk, de még mindig kérdés, vajon milyen módon és konkrétan mely akciókat? E két kérdésre adott válaszokat tartalmazza ez a szöveg.

2. Az akcióterv lényegi tartalma

2.1 Az akcióterv kidolgozása

2.1.1 Először is a Bizottság bizonyos számú megállapítást tesz, melyek irányelvekként szolgálnak az akcióterv kidolgozásánál:

- az ökoteknológiák fejlesztéséhez rendelkezésre állnak már bizonyos lehetőségek,
- ezek a lehetőségek nincsenek kiaknázva,
- a célzott és hatékony ösztönzés fontossága, hogy elfogadják és kifejlesszék az ökoteknológiákat,
- a piacok fejlesztési távlatainak hosszú távú megnyitása, mellyel lehetővé válik az ökoteknológiákba való beruházás,
- jó gyakorlati eljárások kicserélésének összehangolása és megkönnyítése,
- kedvező környezetet teremteni azok számára, akik az ökoteknológiákat kivitelezik, beszerzik és alkalmazzák,
- annak elismerése, hogy az ökoteknológiák bevezetése és fejlesztése közép- és hosszútávra szól.

2.2 Cselekvés

A Bizottság három főbb cselekvési területet javasol:

- áttérés a kutatásról a piacokra,
- a piaci feltételek javítása, és
- világszintű cselekvés.

2.2.1 Áttérés a kutatásról a piacokra

2.2.1.1 A Bizottság azt javasolja, hogy a kutatást olyan módon fejlesszék, hogy pénzügyi támogatást is kapjanak hozzá, nevezetesen az Európai Beruházási Banktól és az Európai Újjáépítési és Fejlesztési Banktól, aminek célja szabaddá tenni az utat a kereskedelmi alkalmazások előtt.

2.2.1.2 A Bizottság arra törekszik, hogy előmozdítsa a reménykeltő ökoteknológiák számára azokat a technológiai programokat, amelyeknek az volna a céljuk, hogy a kutatás hatékonyságát növeljék, mozgósítsák az eszközök felkutatását, elősegítsék a közszektor és magánszektor közötti partneri viszonyt, és hogy javítsák a technológiáknak a fejlődő országok felé irányuló átadását.

2.2.1.3 Végül a Bizottság javítani kívánja az ökoteknológiák szabványosítását és az azokkal végzett kísérleteket.

2.2.2 A piaci feltételek javítása

2.2.2.1 A Bizottság a jobb piaci feltételeket a következő területekre vonatkozóan kívánja elérni: a beruházás terén, a gazdasági akadályok megszüntetésével, a közpiacok gazdasági súlyának befolyása terén, illetve a civil társadalom mozgósításával.

2.2.3 Világszintű cselekvés

2.2.3.1 Az ökoteknológiák szintjén az európaiak törekvései nem korlátozódnak az öreg kontinensre. A Bizottság úgy véli, hogy az Európai Uniónak minden erővel elő kell segítenie a tartós fejlődést az egész világ szintjén.

2.2.3.2 A Bizottság partneri viszonyt kíván kialakítani a fejlődő országokkal és intenzíven részt kíván venni a Johannesburgi csúcstalálkozón az ökoteknológiákkal kapcsolatban indított kezdeményezésekben.

3. Koordináció és a folyamat figyelemmel kísérése

3.1 Az akcióterv kidolgozása magában foglalja a kivitelezés figyelemmel kísérését is. A Bizottságnak ehhez több eszköz áll rendelkezésre: kétévenkénti jelentés, az Ökoteknológiák Európai Bizottsága, koordináció, a legjobb gyakorlati megoldások ismertetése stb.

4. Általános megjegyzések

4.1 A Bizottság megjegyzései figyelembe veszik az ipari változások konzultatív bizottsága kommentárjait és javaslatait is (előadó: Sirkeinen úrhölgy, alelőadó: Reichel úr).

4.2 Az ökoteknológiák területe szükségszerűen nagyon tág. Céljuk lehet a természeti kincsek tartós felhasználása, a környezetet károsító anyagok kiküszöbölése vagy csökkentése, alternatív energiaforrások kifejlesztése, a termékek integrációs politikájához való csatlakozás, stb. Amint az EGSzB már korábban hangsúlyozta⁽¹⁾, nagyon fontos, hogy az ökoteknológiák fogalma ne korlátozódjon kizárólag a „tisza” technológiákra. A folyamatok és szolgáltatások állandó javítása, ami a környezetre káros hatások csökkentését célozza, valamint a kutatás, az újítások és a fejlesztések, melyek célja a hagyományos technológiák javítása és a környezeti dimenzió integrálása e technológiákba, szintén olyan eljárások, melyek az ökoteknológiák kifejlesztését célozzák, és ezért ösztönözni kell ezeket. Egy ökológiai technológia hatékonyságát azon lehet lemérni, hogy mennyire kedvező a hatása a környezetre, nem pedig az ökológiai eleve „értékes” technológiák definícióján.

4.3 Egy túl tág akciótervnek az a kockázata, hogy több irányba szétszóródik, és ezáltal felhígulnak az eszközök is. Egy ilyen eljárás sikerének legfőbb tétje az, hogy mennyire vagyunk képesek a prioritások meghatározására, és az erőfeszítések sorrendbe rendezésére, vagyis arra, hogy az ökoteknológiáknak ne csupán a hatékonyságát értékeljük, hanem gazdasági szempontból való elfogadhatóságukat is. Ez a fogalom egyáltalán nem jelenik meg az Európai Bizottság dokumentumában, pedig rendkívül nagy gyakorlati jelentősége van, miközben érdemes arra is emlékezni, hogy a tartós fejlődés fogalma három pilléren nyugszik, a gazdasági fejlődésen, a környezet és a természeti kincsek védelmén és a személyek társadalmi jólétén.

⁽¹⁾ Lásd az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményét az Európai Bizottságnak a környezeti technológiákkal kapcsolatos akcióterv kifejlesztéséről szóló közleményéről COM(2003) 131, HL C 32., 2004.2.5., 39-44. o. (EGSzB 1390/03).

4.4 Ökotechnológiákat rendszerint csak akkor alkalmaznak, ha alkalmazásuk a felhasználó számára vagy közvetlen haszonnal jár, vagy ha a törvény ezt előírja. Mivel a szabad piac nem tesz eleget minden társadalmilag elismert etikai, szociálpolitikai és környezetpolitikai célkitűzésnek, ezért kénytelen a törvényalkotó megfelelő jogi keretfeltételeket alkotni. Ezek a valóságban részben a magasabb vállalati gazdálkodási költségekben csapódnak le, melyeknek a nemzetgazdaság szempontjából nézve mindenképpen van értelmük. A jogi keretfeltételek rögzítése során, a törvényhozónak figyelembe kell majd vennie a gazdaságban és a tudományban rejlő magas innovációs erőt, amikor a célokat rögzíti, de a célok eléréséhez szükséges technológiákat, illetve lépéseket azonban nem. Az a tény, hogy egyre inkább tudatában vannak a gazdasági szereplők, a pótlólagos szociális és környezeti kritériumok betartásán alapuló, értékesítési lehetőségeknek, az akcióstervnek és az európai gazdaság versenyképességének lényeges mozgatóereje.

4.5 Az ökotechnológiák érdekében készített projekt másik meghatározó szempontja a piachoz való hozzájárás, illetve a piaci feltételek. Hiábavaló az ökotechnológiák valóságos fejlődését remélni, ha nem találunk fejlesztő és versenyképes piacot. A már meglévő ökotechnológiákat gyakran nem lehet még olyan költségmegtakarító módon előállítani, mint azokat a technológiákat, melyek kevésbé vannak figyelemmel a környezetre és részben támogatást is kapnak, pontosan azért, mivel az előbbiek esetében még a környezeti költségek nem szabályozottak, illetve részben azért is, mert még nem sikerült olyan fejlettségi és elterjedési szintre jutniuk, amelyen már lehetőségek olyan mértékű megtakarítások, amivel csökkenthetők a költségek. Minden azon múlik tehát, hogy a környezetpolitikai szempontból kívánatos és helyes gyakorlati eljárásokat, illetve a megfelelő ökotechnológiák kifejlesztését ösztönző módszereket meghatározzuk (kölcsonöket, támogatásokat, adóösztönzést), annak érdekében, hogy elősegítsük és megkönnyítsük a piachoz való hozzájárást, sőt a piac létrehozását. Az EGSzB hangsúlyozza, hogy ahhoz, hogy az ösztönzési eszközöket megfelelően használjuk, illetve, hogy biztosítsuk a koherenciát, egyfajta osztályozási és hierarchikus rangsort kell felállítani: az elindításhoz kell a szükséges kockázati tőke, a fejlesztés szakaszában „klasszikusabb” jellegű kölcsönök kellene, a piac konszolidálásához szükséges adóösztönzés, esetleg olyan adóztatási formák, melyek megfelelnek az ökológiai költségek internalizálásának azoknál a technológiáknál, melyek nincsenek tekintettel a környezetre.

4.6 Ebben a tekintetben az ösztönző vagy eltérítő rendelkezések, a törvény- és szabályrendeletek szükségesek ugyan, de nem hagyhatják figyelmen kívül a gazdasági és szociális realitásokat. Nem lehet az sem az eredményük, hogy tisztességtelen módon meghamisítsák a piaci verseny mozgásiterét. Az ökotechnológiáknak nem szabad sem elérhetetlen luxusnak lenniük, sem pedig eltorzítani a piaci versenyt azért, hogy elfogadnak árukat és szolgáltatásokat olyan gazdasági régiókból is, ahol nem kötelezőek hasonló előírások. A Bizottság szövegében kihangsúlyozza a dolgoknak ezt a lényeges aspektusát. Minden kommunikáció, illetve a civil társadalom és a közvélemény teljes mozgósítása az ökotechnológiák érdekében hiábavaló lenne, ha eltekintenénk a realitásoktól és a gazdasági megvalósíthatásuktól. A közvéleményt azzal is támogathatjuk, ha nem feledkezünk meg arról, hogy a polgárok egyben a munka világában elkötelezett férfiak és nők is. Ennélfogva, ha a régebbi technológiákat más technológiákkal kell felcserélni a tartós fejlődés követelményei miatt, úgy az ezzel járó társadalmi átállás igényeivel és költségeivel is előre számolnunk kell.

4.7 Végül azt is hangsúlyoznunk kell, hogy szükség van egyúttal arra is, hogy az Európai Unió által beindított különböző politikák között globális koherenciát érjünk el, nehogy ezek egymással is ellentmondásba kerüljenek. Így például felesleges lenne a tartós fejlődéssel kapcsolatban valamilyen fajta politikát kialakítanunk, ha az ellentmondana az Uniónak a Világkereskedelmi Szervezet, illetve a piacok liberalizálásának keretében folytatott politikájával. Ez feltételezi, hogy komoly vitákat kell folytatni a Világkereskedelmi Szervezeten belül (WTO), illetve határozottan védekezni kell az olyan, bárhonnan is származó, áruk és szolgáltatások elfogadása ellen, melyek nem csökkentik le a minimálisra a technológiák és egyéb folyamatok hatásait.

5. Külön megjegyzések

5.1 Bevezetés

5.1.1 Az EGSzB teljes mértékben egyetért az akcióterv céljaival, valamint azzal, hogy kiaknázzuk az ökotechnológiákban rejlő összes lehetőséget a jobb környezet érdekében, egyúttal fejlesszük a gazdasági versenyképességet és növekedést is, amit már hangsúlyoztunk előző véleményünkben (lásd az 1. számú lábjegyzetet).

5.2 Ösztönzés az ökotechnológiák elfogadására

5.2.1 A Bizottság kiemeli, hogy szükség van az ösztönzésre az ökotechnológiák kifejlesztéséhez, azonban azt is hangsúlyozza, hogy ennek nem szabad ahhoz vezetnie, hogy olyan természetellenes technológiákat támogatunk, melyeknek nincs valós értékesítési piaca. A piacot azon túlmenően, hogy adókból, támogatásokból, licencekből és szabályozórendszerekből álló célirányos eszköztár, mindenekelőtt úgy kell kialakítani, hogy a különböző alternatív technológiák külső költségeit is figyelembe vegyünk.

5.2.2 Ezért ez utóbbiak fejlesztésére is törekedni kell, hogy ezek egyre jobban megfeleljenek a tartós fejlődés követelményeinek. Gyakorlatban az ipari berendezések modernizációja és adaptációja, a technikai eljárásokban, a gyártási módokban, illetve a szolgáltatások beindításában tapasztalható előrehaladás már eljutott ahhoz, hogy bizonyos ökotechnológiák megvalósuljanak. Ez is az ökotechnológiák fejlődésének egyik formája, ami lehet, hogy észrevétlen marad, pedig nagyon is valóságos.

5.3 Áttérés a kutatásról a piacokra

5.3.1 Az egyik legnagyobb kérdés, mennyire talál majd az ökotechnológiai kutatás konkrét alkalmazási területet. Arra van tehát szükség, hogy a kutatásra fordított pénzüsségeket az alkalmazott kutatás felé is irányítsák, és hogy ezek az összegek lehetővé tegyék vállalatok, nevezetesen kis- és középvállalkozások intenzív bevonását is. Hangsúlyoznunk kell ezenkívül, hogy bizonyos kis- és középvállalkozások igen előrevívó szerepet játszanak az ökotechnológiák végső kialakításában és kifejlesztésében.

5.4 Technológiai programok támogatása

5.4.1 Az EGSzB úgy véli, hogy az ígéretes ökoteknológiákkal kapcsolatos technológiai programok kidolgozása érdekes gondolat. Érdekes eljárás egy adott technológia, vagy adott szektorhoz kapcsolódó technológiák, illetve egy speciális környezeti problémának a megoldásához kidolgozott sajátos technológiák köré gyűjteni az ezekben érdekelt és valóságos szakmai hozzáértéssel rendelkező szereplőket. A szellemi tulajdonnal, a találmányokra és márkákra vonatkozó tulajdonnal kapcsolatos kérdéseket, a kutatásról és a szellemi tulajdonnal kapcsolatosan alkalmazható jogokról szóló keretprogram szabályainak alkalmazása szabályozza anélkül, hogy ez különleges problémákat vetne fel. Az EGSzB úgy véli, hogy habár a beindításkor a Bizottság biztosítja a titkarságot, mégis szükség lenne egy, a közszektor és a magánszektor közötti egyfajta partneri viszony kialakítására, mivel ezek a technológiai programok valóságos szükségletet elégítenek ki és valódi érdekeket képviselnek.

5.5 Az ökoteknológiák értékelése és szabványosítása

5.5.1 Az ökoteknológiák elterjedése nemcsak gazdasági megfontolásokon alapul, hanem azon is, mennyire hatékonyak technikailag. Mind a vállalatok, mind a közhivatalok számára igen hasznos volna, mint ahogyan ezt a Bizottság is javasolja, bizonyos kulcstechnológiákkal kapcsolatos értékelési mechanizmusok, illetve a technológiákról rendelkezésre álló adatok struktúrába szervezése, különösen, ha egy „környezeti szempontból jobban hangzó” formát szeretnénk a közbeszerzési piacokba illeszteni. Az EGSzB itt emlékeztet arra, hogy már követelte egy európai adatbank bevezetését, melynek létrehozásában és gondozásában részt vehetne az Európai Környezetvédelmi Ügynökség is. Ezen a listán már bevált, költségmegtakarító és megfelelő ökoteknológiákat lehetne felsorolni, amelyek ilyen módon egyfajta „minőséget igazoló címkével” lehetne ellátni. ⁽²⁾

5.6 A teljesítmény céljai

5.6.1 Az Európai Bizottság hangsúlyozza, hogy habár ezeknek a céloknak a legjobb ökológiai teljesítményeken kell alapulnia, mindazonáltal realistáknak kell maradniuk gazdasági szempontból és a társadalmi hatékonyság szempontjából. Az EGSzB csatlakozik ehhez a megállapításhoz, és emlékeztet arra, hogy az igazi tartós fejlődés egyesíti a környezetvédelemmel kapcsolatos aggodalmakat a gazdasági versenyszellemmel, a munkahelyek minőségi és mennyiségi javításával, illetve a szociális kohézióval.

5.7 Beruházások

5.7.1 Az ökoteknológiákkal kapcsolatos projektekbe, illetve az ökoteknológiai vállalatokba való beruházási kockázat – elsősorban a kockázati alaptőke általi – megosztása érdekében a meglévő pénzügyi eszközök felhasználásához, valamint új pénzügyi eszközök létesítéséhez olyan szakelemzőkre van szükség, akik meg tudják állapítani, milyen mértékben kivitelezhetőek a projektek technikai és gazdasági szempontból, aminek hiányában esetleg feleslegesen eltékozolnánk a más eljárásokhoz felhasználható hiteleket. A projekteket előítélettel

mentesen és komoly tudományos és technikai megalapozottsággal szabad csak kiértékelni. Az új pénzügyi eszközök feltárása alkalmat adhat a helyi közösségeknek az ökoteknológiák fejlesztésébe való bevonására, illetve lehetővé válik a közszektor és magánszektor közötti partneri viszony kialakítása.

5.7.2 Ami a vállalatok beleegyezésével történő beruházásokat illeti, melyek célja tevékenységük környezetre való káros hatásának csökkentése, illetve tevékenységüknek a tartós fejlődés irányába történő fejlesztése, hangsúlyoznunk kell, hogy e beruházások, főleg a nehéziparban, gyakran súlyos pénzügyi elkötelezettségekkel járnak. Ebből a szempontból kívánatos lenne olyan adóösztönző pénzügyi eszközök tervbe vétele, amelyekkel bátorítani lehetne az ilyen típusú beruházásokat, illetve fordítva, kedvezőtlen adópolitika kialakítása azon vállalatok számára, amelyek semmi erőfeszítést nem tesznek, hogy javítsák tevékenységük hatását a környezetre, mert így alacsonyabb áron termelve előnyre tehetnek szert a piaci versenyben.

5.8 Közbeszerzési piacok

5.8.1 Az ökoteknológiáknak a „környezeti szempontból jobban hangzó” eszközök révén történő ösztönzése nem új gondolat, melyet az ökoteknológiák megbízhatósága, illetve a közadózás kényszerei szempontjából kell megvizsgálni. Ez a gondolat lehetőséget adhat arra, hogy a teljesítményen alapuló pályázati kiírások gyakorlatát továbbfejlesszük. Arra azonban semmi esetre sem lehet jó, hogy ezáltal megnyugtassuk a lelkiismeretünket.

5.9 A civil társadalom részéről érkező támogatás

5.9.1 Minden nemzedéknek el kell számolnia azzal a társadalommal, melyet örökül hagy gyermekeire. Kortársaink egyre inkább tudatában vannak annak, hogy felelősek azért a környezetért, melyet a jövő generációra hagynak. Az ökoteknológiák ösztönzése sok pedagógiai erőfeszítést és felvilágosítást igényel, melyeknek, ahhoz, hogy hatékonyak legyenek, realistáknak kell lenniük, hangsúlyozniuk kell az ökoteknológiák előnyeit és könnyen érthetőkné és elérhetőkné kell lenniük. Ez azt is magában foglalja, hogy valóságos párbeszédet kell folytatni az érintettekkel és a polgárokkal, illetve hogy mozgósítani kell a helyi hatóságokat, amelyekre gyakran nagy felelősség hárul a környezettel kapcsolatos ügyekben.

5.10 Világsszintű cselekvés

5.10.1 Az Európai Bizottságnak az a törekvése, hogy világsszinten cselekedjék, dicséretes dolog. Az EGSzB emlékeztet arra, hogy a legtöbb fejlődő ország számára továbbra is a gazdasági növekedés és a szegénység elleni harc marad a legfőbb gond. Ehhez járul még, hogy ezek az országok pénzügyi szempontból gyengék. A Bizottság ezért úgy véli, hogy a hatékony segítségnek inkább az egyszerű, nem túl költséges „közvetítő” technológiák átadásán kell alapulnia, melyek már pozitív fejlődést jelentenének a mai helyzethez képest és amelyek a teljesítményüket illetően nem feltétlenül maradnak le a bonyolultabb és drágább megoldások mögött. Ezen belül mindenestre arra is rá kell mutatni, hogy a kevésbé bonyolult megoldások esetén, a technológiákhoz jutó országoknak kisebbek lesznek a szellemi tulajdonnal és a szabadalmi joggal kapcsolatos kiadásai.

⁽²⁾ Lásd az EGSzB „Realitások és esélyek a megfelelő ökoteknológiák alkalmazására a csatlakozó országokban” című saját kezdeményezésű véleményét (CESE 12/2004 végleges).

5.10.2 Az EGSzB úgy véli, hogy jó volna, ha az Európai Unió részt tudna venni az UNITAR⁽³⁾ akciójában, melyet a fejlődő, illetve a gazdaságilag átmeneti stádiumban lévő országok tartós urbanizációja érdekében szerveztek. Hozzáteszi, hogy ennek keretében kutató-, elemző- és oktató központok nyíltak Kuala Lumpurban (Malájföldön), Curitibában (Brazília) és Ouagadougou-ban (Burkina Fasóban). Az UNITAR szintén tervezi akciók szervezését Közép-Európában. Az EGSzB ebben az összefüggésben emlékeztet arra a javaslatára, hogy állítsanak fel az új tagországokban „független kiválósági központokat”⁽⁴⁾. Ezek a központok szervezhetnék meg a szükséges know-how átadását, tanácsokkal láthatnák el a helyi közösségi döntéshozókat, illetve a civil társadalmat, de nem kell feltétlenül csak az új tagországokra szorítkozniuk.

5.11 Fejlődés

5.11.1 Az EGSzB úgy véli, hogy számára a javasolt kezdeményezések közül a hasznos gyakorlati eljárásokkal kapcsolatos információk cseréje, illetve ezek összehasonlítási mutatói a legérdekesebbek. Az Európai Tanács és a Parlament számára készített kétévenkénti jelentés, amennyiben nem eléggé konkrét és összefogó jellegű, úgy csupán egy lesz esetleg a többi jelentés között. Ami az Európai Technológiai Bizottság elnevezést illeti, úgy tűnik, a bizottság elnevezés rossz választás volt, mivel ez esetben nem bizottságról van szó a fogalom szokásos értelmében, hanem egyfajta olyan fórumról, melyen tudományos kutatók, technikusok, ipari szakemberek, vállalkozók, civil szervezetek stb. találkoznak egymással. Mindenesetre kérdés, vajon e bizottságra háruló feladatokat nem végezhetné-e el a Környezeti Főigazgatóság és a Kutatási Főigazgatóság, mert ezzel esetleg csak eggyel több szervet hoznának létre, és kétséges, vajon hatékony lenne-e, ha túl nagyméretű.

5.11.2 A „fejlődés” szellemében az EGSzB előző véleményezésében azt javasolta, hogy legyen egy „környezetvédelmi közvetítő”, akinek az volna a feladata, hogy az érvényben lévő szabályozások által az ökoteknológiai fejlesztés útjába állított

akadályokat feltárja. Ez a javaslat működőképesebb lenne, mint egy tág fórum felállítása, mely esetleg elveszne az általánosságokban.

6. Véggöveztetések

6.1 Az EGSzB elismeri az Európai Bizottság eljárásához fűződő érdekeket az ökoteknológiák érdekében kidolgozandó akciótervvel kapcsolatban, mely terv széleskörűen megvitatásra került. Általánosságban szólva, az ilyen típusú nem kötelező érvényű dokumentum arra szolgál, hogy rugalmas keretek között maradvá vizsgáljon meg kérdéseket, illetve általános irányelveket jelöljön ki.

6.2 Az EGSzB úgy gondolja, hogy az ökoteknológiák konkrét fejlesztése szükségszerűen választások, a választások sorrendje, valamint a korlátozott pénzügyi keretek rangsorolásának kérdése is, melyeket épp ezért tudatosan kell felhasználni. Az a tény fogja meghatározni ezen a téren az európai stratégia eredményességét, hogy vajon sikerül-e a megfelelő módon választani. Ez pedig realista és konkrét megközelítést kíván.

6.3 Az EGSzB ragaszkodik ahhoz, hogy kidolgozzanak egy az ökoteknológiák hatékonyságát mérő rendszert, valamint hogy széles körben terjesszék az ökoteknológiákról rendelkezésre álló adatokat. Ez ugyanis az ökoteknológiáknak a vállalatok és a közszektor szereplői által történő elterjesztésének és alkalmazásának is egyik előfeltétele.

6.4 Vajon mindent egybevetve nem az-e a kérdés, hogyan határozzuk meg az ökoteknológiákat, melyeket ésszerűbb hatékonyságuktól, a piaci feltételektől, a környezeti kényszerektől, a foglalkoztatottság helyzetétől, – mennyiségi és minőségi szempontból tekintve –, az életszínvonalától és a fejlődéstől függően fejleszteni? Ez pedig a tudományos, technikai gazdasági és társadalmi hozzáértés és ítéletképesség kérdése, amelyekkel az Uniónak rendelkeznie kell, ha hatékonyan kívánja elősegíteni az ökoteknológiákat.

Brüsszel, 2004. június 2.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke

Roger BRIESCH

⁽³⁾ Az Egyesült Nemzetek Oktatási és Kutató Intézete.

⁽⁴⁾ Lásd az EGSzB-nek a „Realitások és esélyek megfelelő ökoteknológiákra a csatlakozó országokban” című kezdeményező állásfoglalását (CESE 12/2004 végleges).